

Vergaderjaar 2011–2012

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

AF/ nr. 87

VERSLAG VAN DE ZITTING 2011 (VIERDE DEEL)

Vastgesteld 19 januari 2012

1. Inleiding

Van 3 tot en met 7 oktober 2011 heeft de delegatie uit de beide Kamers der Staten-Generaal naar de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa¹ deelgenomen aan het vierde deel van de zitting 2011 in Straatsburg. De delegatie brengt hiermee verslag uit van de behandeling van de tijdens deze vergadering geagendeerde onderwerpen en van de bijdragen van haar leden aan het debat over die onderwerpen. Bij de weergave van die bijdragen zijn de nummers vermeld van de desbetreffende documenten die kunnen worden gevonden op de website van de Parlementaire Vergadering².

Tijdens een delegatievergadering op maandag 3 oktober 2011 heeft de delegatie de heer H. Franken, lid van de Eerste Kamer voor het CDA, gekozen tot haar nieuwe voorzitter. Het voorzitterschap was vacant geworden na het vertrek van mevrouw Bemelmans-Videc uit de Eerste Kamer. De nieuw gekozen voorzitter dankte de waarnemend voorzitter van de delegatie, de heer K.G. de Vries, voor zijn inspanningen in die rol. De delegatie heeft vervolgens beraadslaagd over een voorgenomen bezoek van de secretaris-generaal van de Raad van Europa, de heer Jagland, aan Den Haag op 2 en 3 november 2011. Op 2 november 2011 was een ontmoeting voorzien van de heer Jagland met leden van de delegatie en andere geïnteresseerde leden van de beide Kamers, in aanwezigheid van de beide Kamervoorzitters. De heer Jagland zou worden begeleid door ambassadeur Berends, Permanent Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa.

De delegatie heeft voorts kennis genomen van het besluit van de Nederlandse rechter bij het EHRM, de heer E. Myer, om het Hof een jaar vóór het verstrijken van zijn tweede ambtsperiode te verlaten. Over de procedure die tot de selectie van een opvolger moet leiden wenst de delegatie steeds goed geïnformeerd te zijn.

De Permanent Vertegenwoordiger, mevr. E. Berends, heeft aan de delegatie haar nieuwe plaatsvervanger, mevr. K. Adhin, voorgesteld. Zij deelde aan de delegatie mee dat om redenen van bezuiniging de op

¹ Samenstelling: 1) Samenstelling:

Leden : K. Arib (PvdA), M.L. Bemelmans-Videc (CDA), L. Bontes (PVV), J.H. ten Broeke (VVD), M.J.M. Kox (SP), C. van Nieuwenhuizen (VVD), K.G. de Vries (PvdA). Plaatsvervangende leden: N. Albayrak (PvdA), A. Broekers-Knol (VVD), A. Elzinga (SP), H. Franken (CDA), W. Hachchi (D66), P.H. Omtzigt (CDA) en M.H.A. Strik (GL).

² <http://assembly.coe.int>

termijn openvallende functie van tweede secretaris op de ambassade niet opnieuw zal worden vervuld. Vervolgens heeft zij samen met de heer J. Rademaker, ambassadeeraad justitiële zaken, de traditionele briefing aan de delegatie aangeboden. Allereerst gingen zij in op de hervormingen van organisatorische aard die binnen de Raad van Europa met ingang van 1 oktober 2010 hun beslag krijgen. Deze hervormingen, die door Nederland in algemene zin worden gesteund, zullen o.a. leiden tot een nieuwe structuur van het secretariaat en tot een herindeling van de intergouvernementele stuurcomités. De relatie tussen het Comité van Ministers en de Parlementaire Assemblée zal eveneens worden gezien en herzien. Aan de leden van de delegatie wordt gevraagd met suggesties te komen die deze relatie doelgerichter, effectiever en, transparanter kunnen maken. Ten aanzien van de hervormingen die het EHRM betreffen, wordt een voortrekkersrol van het aanstaande Britse voorzitterschap verwacht ondanks het feit dat de verdeeldheid binnen de Britse regering op een aantal deelonderwerpen nog geen klare voornemens heeft opgeleverd. Het standpunt van de Nederlandse regering over de positie van het Hof, c.q. van het EVRM wordt juist dezer dagen naar de Kamers gezonden. De besprekingen over de toetreding van de Europese Unie tot het EVRM zijn inmiddels uitgemond in een voorlopig en openbaar akkoord. Ook ten aanzien van dit dossier wordt van het Britse voorzitterschap een actieve rol verwacht. Nederland wenst een goed uitgewerkte en nauwkeurig geformuleerde regeling; de kwaliteit van het resultaat heeft voorrang boven de snelheid waarmee het tot stand komt.

2. Aanvraag van de status van Partner for Democracy van de Parlementaire Assemblée, ingediend door de Palestijnse Nationale Raad.

(document 12711)

Rapport

De heer **Kox** heeft als rapporteur van de Political Affairs Committee een rapport aan de vergadering voorgelegd met betrekking tot het verzoek van de Palestinian National Council (PNC) om de status van Partner for Democracy met de Parlementaire Assemblée te verkrijgen. In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de institutionele en politieke situatie in de Palestijnse gebieden. Het rapport concludeert dat het verzoek van de PNC zowel qua vorm als qua inhoud voldoet aan de voorwaarden zoals neergelegd in Regel 60 van de Rules of Procedure van de Parlementaire Assemblée. Het bevat daarom het voorstel om aan de PNC de gevraagde status te verlenen. Het rapport benadrukt tegelijkertijd de noodzaak van voortgaande en diepere hervormingen gericht op de versterking van democratische instituties, de rechtstaat en het respect voor de mensenrechten en bevat «benchmarks» die daartoe van groot belang zijn. Het rapport nodigt de PNC uit een delegatie samen te stellen uit haar democratisch gekozen leden en doet de aanbeveling dat de Vergadering over 2 jaar de staat opmaakt van de vorderingen die zijn gemaakt in de uitvoering van de door de PNC aangegane politieke «commitments» en van de politieke en institutionele hervormingen.

Debat

De heer **Kox** deelde in zijn toelichting mee dat hij het rapport vergezeld had doen gaan van een resolutie die unaniem was aanvaard in de Political Affairs Committee. Die resolutie is erop gericht de status van Partner for Democracy te verlenen aan de PNC omdat het verzoek van de PNC voldoet aan alle voorwaarden van Regel 60 van de Rules of Procedure van de Assemblée. Als de Assemblée het verzoek inwilligt, wordt de PNC het tweede parlement, na het parlement van Marokko, waaraan zij deze status

heeft verleend. In de brief waarin de Voorzitter van het PNC het verzoek heeft neergelegd wordt gestipuleerd dat het Palestijnse Parlement dezelfde waarden is toegeedaan als die welke de Raad van Europa eerbiedigt. Die zijn een pluralistische en op de gelijkwaardigheid van de geslachten gebaseerde democratie, de rechtstaat en het respect voor mensenrechten en fundamentele waarden. In dezelfde brief verbindt het Palestijnse Parlement zich tot het handhaven van het feitelijke moratorium op de doodstraf, tot het volop gebruik maken van de expertise van de Assemblée en van de Venice Comission bij zijn institutionele en wetgevende werk, tot het scheppen van voorwaarden voor het houden van eerlijke, vrije en transparante verkiezingen in overeenstemming met de geldende internationale standaarden, tot het bevorderen van gelijke participatie van mannen en vrouwen aan het politieke en openbare leven, tot het aanmoedigen van de bevoegde organen van de Palestijnse Nationale Autoriteit om toe te treden tot de relevante verdragen van de Raad van Europa en tot deelverdragen en, tenslotte, tot het regelmatig inlichten van deze Assemblée over de vorderingen bij de invoering van de beginselen van de Raad van Europa.

Met het aangaan van deze verplichtingen voldoet het Palestijnse verzoek aan de formele voorwaarden van de Rules of Procedure. De Assemblée besloot al op 4 oktober 2010 dat de PNC een terechte partner zou zijn; niettemin zei de heer Kox de aankondiging van zowel President Abbas als parlamentsvoorzitter al-Za'noon, dat de structuur van de PNC in de nabije toekomst zal worden gemoderniseerd en gedemocratiseerd te verwelkomen.

Tijdens zijn fact-finding missie naar Palestina zei de heer Kox de gelegenheid te hebben gehad alle belangrijke spelers te ontmoeten: Voorzitter al-Za'noon en alle politieke facties in de Palestijnse Wetgevende Raad, maar ook President Abbas, eerste minister Fayyad en ander leden van het kabinet. Ook was er alle gelegenheid geweest de belangrijkste vakbonden, vrouwenorganisaties, mensenrechtenorganisaties en anderen naar hun opvattingen te vragen. Alle gesprekspartners adviseerden het voorstel om de nieuwe status aan de PNC te verlenen voor te leggen aan de Assemblée. Velen zeiden ervan overtuigd te zijn dat de commitments van het Palestijnse Parlement, gesteund door de Palestijnse regering, de mensen in de Palestijnse gebieden nieuwe mogelijkheden zullen geven om de democratische samenleving, gebaseerd op de rechtstaat met respect voor de mensenrechten en de fundamentele waarden, verder uit te bouwen. In die context voldoet het verzoek niet alleen aan de formele vereisten, maar ook aan de verlangens van het Palestijnse volk en dat is, zo meende de heer Kox, het belangrijkste.

Tijdens zijn rondreis en daarna in verschillende ontmoetingen met de Palestijnse delegatie in Straatsburg is herhaaldelijk gezegd dat de Palestijnse aspiraties erg worden gehinderd door de enorme problemen die samenhangen met de buitenlandse bezetting en de interne verdeeldheid. Het oplossen daarvan is een voorwaarde voor een duurzame toekomst voor een Palestijnse staat en zijn burgers. De heer Kox zei daarom te hopen dat de onderhandelingen tussen de Israëlische regering en de Palestijnse Nationale Autoriteit spoedig zullen worden hervat en dat de verzoeningsovereenkomst tussen alle politieke groepen in Palestina zo spoedig mogelijk in werking treedt.

Het verlenen van de status van Partner for Democracy betekent het begin van een nieuwe relatie die in de komende maanden en jaren zal moeten worden ontwikkeld en met het oog daarop noemt de resolutie een aantal specifieke onderwerpen die van doorslaggevend belang zijn bij het versterken van de democratie, voor de rechtstaat en het respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. De vorming van een nieuwe regering en de organisatie van parlaments- en presidentsverkiezingen het komende jaar zijn cruciaal, maar ook andere zaken, zoals het garanderen van pluralisme en vrijheid van de media, van vrijheid van

godsdienst en geloof, van het recht van vrije en vreedzame vergadering, het uitbannen van terrorisme, de strijd tegen corruptie en het versterken van de lokale en regionale democratie en de afschaffing van de doodstraf verdienen alle aandacht. Al die onderwerpen zijn uitvoerig met onze Palestijnse collega's besproken en worden in de resolutie genoemd. Hoewel het verzoek tot het soevereine recht van het Palestijnse Parlement behoort, zei de heer Kox blij te zijn in de gelegenheid te zijn geweest om de Israëlische delegatie bij de Assemblee op een constructieve manier daarover in te lichten. Ook toonde hij zich verheugd over het feit dat na de aanvaarding van de resolutie en het toelichtende memorandum door de Political Affairs Committee in Caserta, de vertegenwoordiger van de Knesset een positieve beschouwing heeft gehouden over de voorgestelde resolutie. Spreker voegde toe te hopen dat de deelname van de Palestijnse delegatie aan het werk van de Assemblee de samenwerking tussen de parlementaire delegaties van Palestina en Israël bij de Assemblee zal bevorderen. Hij sprak de hoop uit dat er spoedig een eind zal komen aan de Israëlische bezetting en dat er twee levensvatbare democratische staten met veilige grenzen zullen ontstaan – Palestina en Israël – die in vrede en voorspoed naast elkaar zullen leven.

De heer Kox wees er op dat President Abbas slechts 11 dagen geleden in New York gepleit heeft voor een volwaardig VN-lidmaatschap van de staat Palestina. Dat verzoek wordt beschouwd als historisch en als het begin van de Palestijnse lente. President Abbas zal later deze week ook deze Assemblee toespreken en het verzoek van zijn regering toelichten. Hij zal ook reageren op de nieuwe relatie tussen de Assemblee en zijn parlement, hetgeen eveneens als een historisch gebeurtenis kan worden beschouwd. Dat nieuwe partnerschap past ook in de Arabische lente waarin nieuwe democratieën oprijzen.

Recentelijk hebben wij, zo ging de heer Kox voort, de democratische ontwikkelingen in Afrika en het Midden-Oosten toegejuicht. Later op de dag zal het rapport van de heer Gardetto daarover aan de orde zijn. Door het openen van de mogelijkheid van een Partnerschip for Democracy tussen deze democratieën en onze Assemblee hebben wij de daad bij het woord gevoegd. Binnen 1 jaar na het begin van de Arabische lente hebben wij als Assemblee – indien zij instemt met de resolutie – een verzoek tot een partnerschap ontvangen, onderzocht en verleend. Daarmee zal de Assemblee, zo zei de heer Kox overtuigd te zijn, de weg effenen voor andere Europese en internationale organisaties om nieuwe banden te ontwikkelen met die opkomende democratieën na een periode waarin Europa en de internationale gemeenschap te lang autoritaire regeringen in Noord Afrika en het Midden- Oosten hebben gesteund. Wij hebben nu de kans om te laten zien dat we staan aan de kant van democratie in onze nabuurlanden.

De heer Kox zei af te sluiten met de conclusie dat een Partnership for Democracy een tweezijdige overeenkomst is. Zij geeft rechten en verplichtingen aan beide partners. De Parlementaire Assemblee moet het partnerschap volledig en het Palestijnse Parlement zal het nieuwe partnerschap volop moeten waarmaken. De heer Kox nodigde de collega's uit Palestina uit de collega's uit de Assemblee aan de afspraak te houden zoals de leden van de Assemblee hen aan hun deel van de afspraak en verplichtingen zullen houden omdat zij alleen langs die weg echte Partners for Democracy zullen worden.

De heer **Elzinga** complimenteerde de heer Kox met zijn rapport en feliciteerde de leden van de PNC met deze historische dag waarop hun verzoek om de status van Partner for Democracy met deze Assemblee wordt besproken. Hij feliciteerde hen ook met de tot nu toe behaalde resultaten nu zij hun verzoek samen met de rapporteur zo overtuigend hebben gepresenteerd samen met de vele stappen die ze al hebben gezet om zich voor te bereiden op de grote stap

van vandaag. De heer Elzinga zei te hopen dat hij hen aan het slot van het debat en de stemmingen ook zou kunnen feliciteren met de toelating tot de Assemblee als echte en volwaardige Partner for Democracy, niet alleen omdat dat betekent dat het Palestijnse volk, in zijn vroege lente, kan gaan genieten van één van de eerste dagen van het komende jaar en de eerste bloeiende bloesem over een tijdje zal kunnen zien, maar ook omdat hij ervan overtuigd is dat het Palestijnse volk baat zal hebben bij dit partnerschap.

De heer Elzinga vroeg hoe de rapporteur deze stap ziet in relatie tot de Arabische lente in andere landen in de regio. Kan hij wat meer zeggen over wat die lente en meer in het bijzonder dit voorgestelde partnerschap zal betekenen voor de mensen? Welke gevolgen zal het hebben voor organisaties in de samenleving en voor bijvoorbeeld vakbonden? De heer Kox heeft toch, zo meende de heer Elzinga te weten, tijdens zijn rondreis in de Palestijnse gebieden, gesproken met vertegenwoordigers van die organisaties? Veel deelnemers aan het debat hebben er al op gewezen dat het partnerschap een wederkerige verbintenis is en dat het krediet voor datgene wat reeds werd bereikt gelijk op gaat met de verantwoordelijkheid voor datgene wat nog niet is bereikt. Het rapport komt met verscheidene aanbevelingen op dat punt en spreker zei er het volste vertrouwen in te hebben dat de PNC de hoog gespannen verwachtingen waarmaakt.

Herhaald moet worden dat dit partnerschap slechts een eerste stap is; vele zullen er nog volgen en moeten volgen. Maar het is een belangrijke en eerste gelukkige stap en daarom zei de heer Elzinga uit te zien naar de betrokkenheid vanuit de Assemblee bij het partnerschap vanuit de positieve overtuiging dat de Assemblee kan bijdragen aan en helpen bij het verbreden van de reikwijdte van de kernwaarden van de Raad van Europa – democratie, mensenrechten en de rechtstaat – naar het volk van Palestina indien de Palestijnse autoriteiten dat ook willen. Om die reden nodigde hij de PNC uit aan het partnerschap deel te nemen.

Resolutie

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie aanvaard die is gepubliceerd onder nummer Resolutie 1830.

3. Samenwerking tussen de Raad van Europa en de opkomende democratieën in de Arabische wereld

(document 12699)

Rapport

Dit door de Monegaskische afgevaardigde Gardetto namens de Political Affairs Committee verdedigde rapport geeft blijk van grote belangstelling en zorg voor de ontwikkelingen rond de zgn. Arabische lente. Het verwelkomt en steunt de opkomst van democratische regimes in die regio. Het rapport signaleert dat de mensen die in opstand zijn gekomen hun inspiratie ontleenen aan de waarden die de Raad van Europa voorstaat en het veroordeelt ondubbelzinnig het gebruik van geweld jegens de bevolking van de betrokken landen.

De Raad van Europa kan zijn ervaring op het gebied van democratische transitie, in het bijzonder het recentelijk ingestelde status van Partnership for Democracy met de Parlementaire Assemblee delen met de Arabische landen in de nabijheid van Europa.

Andere instrumenten en mechanismen kunnen eveneens aan de vooruitgang naar democratie in de Arabische landen bijdragen in het kader van het nabuurschapbeleid van de Raad van Europa.

Namens de Socialistische fractie dankte mevrouw **Arib** de commissie voor haar solide en uitvoerige rapport. Zij zei verheugd te zijn dat de commissie de ontwikkelingen in de Arabische wereld met grote belangstelling en zorg volgt en dat zij de opkomst van democratische regimes in de regio zowel steunt als verwelkomt. De Arabische lente – de populaire protestbewegingen die sedert het begin van 2011 overal in de Arabische wereld zijn uitgebroken – is niet onopgemerkt gebleven. De schreeuw om structurele democratische verandering wordt luider en luider, maar verandering komt niet als we gaan zitten wachten totdat die eens komt. Zoals iedere samenleving, bestaat de helft van de Arabische samenleving uit vrouwen en iedere verandering zonder hun participatie daaraan is gedoemd te mislukken. In andere samenlevingen is het voor vrouwen altijd belangrijk geweest een rol van betekenis te spelen in het politieke systeem. Het beeld van vrouwen in de Arabische wereld – onderdanig en 10 meter achter hun mannen aanlopend – blijkt niet de werkelijkheid weer te geven zoals we de afgelopen maanden tijdens de protestoptochten in verschillende Arabische landen hebben kunnen waarnemen. Ondanks culturele, economische en religieuze obstakels hebben vrouwen in de Arabische landen actief gevochten tegen de onderdrukking en vernedering van dictatoriale regimes. Die vrouwen waren belangrijk voor de Arabische lente; zij hebben naast hun mannen gevochten voor gelijke rechten op het Tahrirplein in Caïro en in Jemen, Tunesië en in andere landen. Nu de Arabische lente bloeit rijst de vraag: wat zal er gaan gebeuren? Zullen er daadwerkelijk sociale hervormingen komen in Arabische landen en zullen vrouwen uiteindelijk de gelijke rechten krijgen waarvoor ze zo hard hebben gevochten? Dat alles hangt af van hoe de Arabische landen verder op weg gaan naar democratie. In Tunesië bijvoorbeeld, hebben vrouwen formeel gesproken meer gelijke rechten dan in Egypte of Jemen, maar nog steeds hebben zij te maken met politieke, sociale en individuele onderdrukking. Nu er dictators zijn gevallen denken sommige radicale groepen dat vrouwen niet langer behoefte hebben aan de rechten waarvoor ze hebben gevochten en pleiten zij er zelfs voor om Sharia-recht in te voeren. Aan de onderdrukking van vrouwen, jarenlang gelegitimeerd door dictatoriale regimes, moet een einde komen. De Arabische lente biedt enorme mogelijkheden om de sociale positie van Arabische vrouwen te versterken. Mevrouw Arib stelde dat ervoor moet worden gezorgd dat vrouwen op gelijkwaardige wijze actief moeten kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven o.a. door hen toe te staan bedrijven op te zetten, te stemmen en verkiesbaar te zijn bij verkiezingen. Zulke vrouwen moeten deel hebben aan politieke ontwikkelingen en wij moeten hen steunen in hun transitie naar democratie in de Arabische landen. Zij mogen geen slachtoffer zijn van de wetteloosheid die de processen van democratische veranderingen zo vaak domineren.

Resolutie

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie aanvaard die is uitgebracht onder nummer 1831.

3. De activiteiten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

(document 12683)

Inleiding

De Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa weidt jaarlijks, in uitgebreide samenstelling, dat wil zeggen in aanwezigheid van de niet-Europese leden van de OESO (Australië, Canada, Chili, Israël, Japan, de Republiek Korea en Mexico), een debat aan de activiteiten van deze organisatie. Een overzicht van de activiteiten van de OESO in 2010–2011 is ter vinden in document 12683 waarnaar hier kortheidshalve wordt verwezen.

Debat

Aan het debat werd deelgenomen door de heer **Elzinga** die opmerkte zijn standpunten over de meervoudige crisis ten beste te kunnen geven, maar dat in eerdere jaren al te hebben gedaan, hetgeen de heer Gurria, de secretaris-generaal van de OESO, zich zeker zal herinneren. In de voorbije twee jaren zei de heer Elzinga de heer Gurria te hebben gevraagd enkele onderdelen van het OESO-beleid en van de OESO-adviezen nog eens opnieuw te willen bezien. In reactie daarop ontving de Assemblee een schriftelijk antwoord waarvoor zij de secretaris-generaal dank verschuldigd is. Dit jaar zei de heer Elzinga slechts vijf vragen te willen stellen waarop hij hoopte een direct antwoord te zullen ontvangen. Allereerst hebben OESO-leden op de financiële markten veel financiële instituties moeten redden om een ineenstorting van het gehele systeem te voorkomen. Dergelijke acties kosten staten en belastingbetalers enorm veel geld. Nu houden diezelfde financiële markten die ons zo schromelijk in de steek hebben gelaten onze lidstaten gegijzeld. Wordt het geen tijd dat politieke leiders het roer in handen nemen in plaats van hun ogen angstig gericht te houden op de aandelen- en obligatiemarkten? Wat kunnen wij doen om de financiële markten weer in bedwang te krijgen en ons weer tot onze dienst te laten zijn?

Een tweede vraag heeft betrekking op een financiële transactiebelasting als mogelijk instrument om de financiële speculatie te ontmoedigen. De heer Elzinga zou de ontwerp-resolutie in die zin mondeling willen amenderen door er een aanmoediging aan de OESO om de mogelijkheden te onderzoeken van de invoering van een financiële transactiebelasting in op te nemen. Wat kan de OESO in dit verband doen?

Met betrekking tot de Eurocrisis luidt de derde vraag of het volgende steunpakket van 110 miljard Euro voor Griekenland bedoeld is om het Griekse volk te helpen of om de banken in Duitsland en Frankrijk te steunen. Is het moment niet gekomen waarop wij moeten toegeven dat we de Griekse tragedie alleen kunnen oplossen als we de schulden van dat land herstructureren? Zijn wij bezig het Griekse schuldenprobleem of dat van iemand anders op te lossen?

Voor zo ver het het debat over bezuinigingen betreft waarschuwen enkele invloedrijke instituten en Nobelprijswinnaars aan de overzijde van de Atlantische Oceaan Europa dat bezuinigingsmaatregelen het economisch herstel zullen verstikken. Is de OESO bereid om onze Europese leiders de meest recente academische inzichten voor te houden en uit te leggen? In de vijfde plaats, zo merkte de heer Elzinga op, bestaan volgens de OESO geen belastingvrijhavens meer. Recent onderzoek laat echter zien dat Nederland onderdeel uitmaakt van zgn. tax planning routes van transnationale ondernemingen die daarmee honderden miljoenen belastingen elders ontlopen en aanzienlijk bijdragen aan een belastingcompetitie. Zal de OESO blijven strijden tegen schadelijke belastingpraktijken? Als tegenprestatie aan de heer Gurria, die altijd zo gul is met het uitdelen van rapporten aan de Assemblee, zei de heer Elzinga hem graag een rapport over dit onderwerp te willen aanbieden tijdens zijn aanstaande bezoek aan de OESO over enkele dagen.

Het debat over dit onderwerp heeft de Assemblée afgesloten met de aanvaarding van een resolutie, die is gepubliceerd onder nummer 1833.

4. De gevolgen van het Verdrag van Lissabon voor de Raad van Europa

(documenten 12713, 12743, 12741 en 12746)

Door de Political Affairs Committee is een rapport aan de Assemblée voorgelegd over de gevolgen die het Verdrag van Lissabon zal hebben voor de Raad van Europa. Het partnerschap tussen de Raad van Europa en de Europese Unie, dat met het Verdrag van Lissabon is versterkt, dient naar de mening van de Political Affairs Committee te leiden tot meer coherentie tussen het Pan-Europese project zoals dat door de Raad van Europa wordt nagestreefd en het integratieproces van de Europese Unie. Dat partnerschap zal dienen uit te monden in een gemeenschappelijk werkterrein waarbinnen de bescherming van de mensenrechten over het gehele continent in het belang van alle volken van Europa plaatsvindt door middel van de toetreding van de Europese Unie tot het EVRM en andere verdragen en door de monitoring mechanismen van de Raad van Europa. Dubbel werk en «monitoringmoehed» in tijden van economische crisis zullen op die manier worden voorkomen. Naar het oordeel van de commissie zal de rol van de Raad van Europa als het referentiepunt voor mensenrechten, rechtstaat en democratie in Europa verstevigd moeten worden en volledig moeten worden erkend door alle EU-instituties ook in de context van het nabuurlandenbeleid van de EU ten aanzien van landen die lid zijn van de Raad van Europa of behoren tot zijn nabuurlanden, zoals de landen in het Zuidelijk Mediterraan gebied.

Het rapport bevat concrete maatregelen voor verbeterde samenwerking tussen de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa en het Europese Parlement. De Assemblée, als orgaan dat de leden van alle nationale parlementen van de lidstaten van de Europese Unie samenbrengt, kan tevens bijdragen aan de versterking van de betrekkingen tussen het Europees Parlement en deze parlementen. Het rapport stelt tenslotte vast dat de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon en de verdere vernieuwing van de Europese architectuur het perspectief van de toetreding van de EU tot het EVRM zeer actueel maakt.

Het rapport van de Political Affairs Committee is door de Legal Affairs Committee voorzien van een zgn. *opinion* (zie document 12743), die door haar rapporteur, de heer **Omtzigt**, is ingebracht en verdedigd. In deze *opinion* wordt nader ingegaan op de relatie tussen de Europese Unie en de Raad van Europa, meer in het bijzonder op de relatie tussen de Raad van Europa en het Europese Agentschap voor Fundamentele Rechten. De commissie uitte in dat verband haar tevredenheid over de synergie die tussen beide instituten is ontstaan en benadrukte dat het acquis van de Raad van Europa op het gebied van de mensenrechtenbescherming altijd het voornaamste referentiekader voor het werk van het Agentschap zal moeten zijn. De commissie merkt voorts op dat het gevaar van doublures zou kunnen worden voorkomen door een snelle toetreding van de EU tot het EVRM.

De heer Omtzigt heeft de *opinion* van de Legal Affairs Committee mondeling toegelicht en wees er allereerst op dat het Verdrag van Lissabon nieuwe kansen biedt om de synergie tussen beide organisaties te verbeteren. De meest in het oog springende kans is de toetreding van de EU tot het EVRM, een grote stap voorwaarts voor het Europese continent. Het desbetreffende verdrag is klaar. De heer Omtzigt onderstreepte daarom ook de door de rapporteur van de Political Affairs Committee uitgesproken opmerking waarmee het Britse voorzitterschap

wordt uitgenodigd ervoor te zorgen dat het verdrag nu snel wordt ondertekend en dat ratificatie snel volgt. Verder uitstel moet worden vermeden, aldus de heer Omtzigt. De EU zou voorts moeten toetreden tot enkele andere verdragen en belangrijke conventies. Spreker noemde de verdragen inzake de uitbuiting van kinderen, mensenhandel, geweld tegen vrouwen, databescherming en toegang tot officiële documenten. Deze verdragen zijn onderling niet met elkaar in tegenspraak. De heer Omtzigt wees verder op enkele amendementen die zijn commissie had voorgesteld op de ontwerpresolutie. Zij benadrukken de noodzaak van het zorgen voor een samenhang tussen de mensenrechtenstandaarden in de jurisprudentie van het EHRM en van het Hof van Justitie van de EU; de pogingen om die te bereiken worden door de commissie verwelkomd. De commissie stelt met nadruk dat de EU ook de monitoring mechanismen van de Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment moet gaan toepassen. Het Stockholm Prioriteiten Programma van de EU op het terrein van justitie en binnenlandse zaken noemt vele malen de Raad van Europa. De Europese Commissie zou daarom moeten streven naar nauwe samenwerking met de Raad van Europa in haar actieplan ter invoering van het Stockholm Programma en zou moeten benadrukken dat, als gevolg van de implementatie van het Verdrag van Lissabon, de EU meer bevoegdheden heeft gekregen op de terreinen vrijheid, veiligheid en justitie. Deze woorden komen in enkele van de amendementen terug. Die ontwikkeling heeft direct betrekking op de terreinen die traditioneel behoren tot het aandachtsgebied van de Raad van Europa. Het consultatieproces tussen de EU en de Raad van Europa dient daarom buitengewoon intensief te zijn.

De heer **Kox**, die het woord voerde namens de fractie van Verenigd Europees Links, complimenteerde de rapporteur van de Political Affairs Committee, mevrouw Kerstin Lundgren (Zweden) met het uitvoerige rapport dat in hoofdzaak over twee zaken gaat. De eerste hangt samen met de vraag hoe er meer samenhang kan worden aangebracht tussen de twee grote Europese projecten, de Europese Unie en de Raad van Europa. De tweede komt voort uit de vraag hoe er een gemeenschappelijke ruimte kan worden ontwikkeld voor de bescherming van mensenrechten onder het EVRM. Beide zaken zijn uiterst belangrijke, zoals het rapport laat zien. Dankzij het Verdrag van Lissabon is het niet langer een kwestie van of, maar van wanneer en hoe de Europese Unie toetreedt tot het EVRM. In dat opzicht heeft de EU een oude wens van deze Assemblee in vervulling doen gaan. De heer Kox zei zich nog een groot aantal moties en rapporten. o.a. van oud-collega Marie Louise Bemelmans-Vidéc, over dit onderwerp te herinneren. Eveneens dankzij het Verdrag van Lissabon bestaat nu de verplichting tot die toetreding en het is daarom zowel aan de EU als aan de lidstaten van de Raad van Europa te zorgen voor een snelle en soepele toetreding.

Aanvankelijk was het alom aanwezige gevaar dat in het geval politici, regeringen en parlementariërs, niet zouden kunnen instaan voor een soepele en snelle toetreding de geachte eurocraten de zaak zouden overnemen en pal zouden staan voor een trage en complexe toetreding. Vanaf het begin waren wij, zo vervolgde de heer Kox, ervan overtuigd dat de toetreding soepel en snel zou verlopen. De heer Jagland heeft dat eerder ook zo gezegd, maar intussen is de zaak nu al twee keer uitgesteld. Spreker verwees naar woorden van de heer Omtzigt die heeft gesteld dat het toetredingsverdrag er nu ligt en nu snel kan worden getekend. Met hem en met rapporteur Lundgren zei hij van mening te zijn dat het nieuwe Britse voorzitterschap moet worden aangemoedigd om het verdrag te doen ondertekenen in zijn periode. Duidelijk is dat dat voorzitterschap eeuwige toorn over zich zou afroepen indien het misbruik maakt van de situatie en een snelle ondertekening niet bevordert. Bekend is immers dat

er in veel landen enkele legitieme bezwaren bestaan tegen het Hof. Maar de leden van Assemblee zouden hun regeringen en politici niet moeten toestaan die bezwaren te misbruiken en de snelle toetreding van de EU tot het EVRM te dwarsbomen. De heer Kox stelde dat deze woorden een open uitnodiging inhouden aan de nieuwe voorzitter van de Raad van Europa om tijdens zijn voorzitterschap te komen tot de ondertekening van het verdrag omdat alleen een getekend verdrag hem zo doen geloven dat de toetreding er ook werkelijk komt.

Resolutie en aanbeveling

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie (onder volgnummer 1836) en een aanbeveling (onder volgnummer 1982) aanvaard.

5. Het functioneren van democratische instituties in Armenië (document 12710)

De Committee on the Honouring of Obligations and Commitments by Member States of the Council of Europe heeft in haar rapport over het functioneren van democratische instituties in Armenië geconcludeerd dat de uitkomsten van de recente, algehele amnestie, de hernieuwde aanzet tot een onderzoek naar de tien doden tijdens de gebeurtenissen in maart 2011 en de daarop gevolgde opening van de dialoog tussen de oppositie en de regerende coalitie betekenen dat het hoofdstuk van de maart-gebeurtenissen als definitief gesloten kan worden beschouwd. Zij verwelkomt de politieke wil die door de autoriteiten en alle politieke krachten aan de dag wordt gelegd om dit onderwerp in lijn met de aanbevelingen en standaarden van de Raad van Europa op te lossen. Naar het oordeel van de commissie hebben de gebeurtenissen van 2008 en de nasleep ervan tot duidelijke prioriteiten geleid voor de democratische ontwikkelingen van het land: het houden van eerlijke en democratische parlementaire verkiezingen, het opbouwen van een sterke democratische en pluralistische politieke omgeving, het doorvoeren van hervormingen bij de politie en de hervorming van de rechterlijke macht met het doel haar onafhankelijkheid zowel ten aanzien van het recht als ten aanzien van de rechtspraak te waarborgen. De commissie deelt mee de prioriteiten zoals neergelegd in de resolutie nauwgezet te zullen volgen.

De heer **Kox**, sprekend namens de fractie van verenigd Europees Links, merkte op dat de monitor-werkzaamheden van de Raad van Europa een essentieel onderdeel vormen van datgene wat de Assemblee doet. Het is niet het leukste werk. Iedereen weet hoe lastig het is toegang te krijgen tot het land dat gevolgd wordt; dat geldt voor de toegang in fysieke zin, maar ook voor de toegang tot de geesten en de harten van de mensen. Het veranderen van zaken is vaak een moeizaam en langzaam proces. Er zijn vele horden en er zijn altijd veel teleurstellingen, maar desalniettemin gingen de rapporteurs altijd door met hun werk en, zoals rapporteur Prescott vertelde, werden er vorderingen gemaakt, niet altijd zo veel hij wilde, maar ze werden wel gemaakt.

Er zijn mensen bevrijd uit gevangenissen, wat fantastisch is, en er is enige vrijheid voor mensen gekomen om te demonstreren, hetgeen ook goed is. Structuren zijn veranderd of zijn onderdeel van een veranderingsproces. De President van Armenië werkt mee aan inspanningen die moeten uitmonden in een onafhankelijk onderzoek naar de gebeurtenissen in 2008. De besluiten zullen moeten worden genomen door de regering en het parlement – het is altijd aan het land zelf om de veranderingen in gang te zetten- maar dankzij het werk van de commissie en de Assemblee en haar robuuste standpunt in 2008 heeft de Raad van Europa deze verbete-

ringen kunnen helpen realiseren. Zonder interventie zouden de zaken er nu slechter voorstaan. Dat is een algemeen woord van dank waard. Tegelijkertijd dienen wij oplettend te blijven omdat we er niet zeker van kunnen zijn dat de veranderingen van duurzame aard zijn. Het internet biedt ons de mogelijkheid te zien wat er in Armenië, dat nog steeds een complexe samenleving is, gebeurt. Wij hebben de bijeenkomsten van het Armeense Nationale Congres en verzoeken van de Republikeinse Partij om politieoptreden gezien. Er is op zijn minst een gevaar dat de gebeurtenissen van 2008 zich herhalen. Daarom zei de heer Kox met instemming te hebben vernomen van de rapporteur dat de monitoring nog niet is geëindigd. Het is prettig om een hoofdstuk te kunnen afsluiten, maar omtrent Armenië kunnen wij, gelet op wat wij over genocide etc. op het internet zien, het boek nooit sluiten.

Resolutie

De Assemblee heeft het debat afgesloten met de aanvaarding van een resolutie die is uitgebracht onder nummer 1837.

6. De politieke situatie op de Balkan

In het kader van de procedure met betrekking tot een spoeddebat heeft de Assemblee op donderdag 6 oktober gedebatteerd over de politieke situatie op de Balkan. Aan het debat lag een rapport (document 12747), gepresenteerd door de Zweedse afgevaardigde Von Sydow, ten grondslag.

Rapport

Het rapport dat de heer Von Sydow namens de Political Affairs Committee heeft gepresenteerd maakt gewag van het feit dat, ondanks een over het algemeen genomen positieve beoordeling van de situatie in het Westelijk deel van de Balkan, de recent opgelaaide spanningen en de politieke impasses in sommige delen van de regio aanleiding geven tot zorg. Het rapport bevat een zorgwekkende opsomming van ontwikkelingen in Noord Kosovo en in Bosnië en Herzegovina evenals een schets van recente ontwikkelingen in Albanië waar een langdurige politieke crisis tot een eind lijkt te zijn gekomen. Het rapport bevat een aantal aanbevelingen om de problemen in de regio aan te pakken.

Debat

Namens de fractie van Verenigd Europees Links nam de heer **Kox** deel aan het debat. Hij merkte ter inleiding op dat het onderwerp waaromtrent het rapport is uitgebracht één van de moeilijkste onderwerpen in Europa betreft. Het is van belang dat de Assemblee deze onderwerpen van tijd tot tijd behandelt omdat zij bij problemen op de Balkan en op de Kaukasus vaak te laat komt. Indien er zorgwekkende ontwikkelingen op de West Balkan zijn is het van belang dat de Assemblee daarover spreekt en discussieert over de vraag wat zij kan doen om verergering van de situatie te voorkomen.

Het is onmogelijk te vergeten wat er 20 jaar geleden in dit gebied, dat in feite zo dichtbij ligt, is gebeurd. Wij kunnen het beleg van Serajevo, de bombardementen op Mostar en de gebeurtenissen in Srebrenica niet vergeten. Evenmin kunnen we de oorlog in Kosovo en de illegale handel in organen afkomstig van oorlogsslachtoffers vergeten. Al die vreselijke dingen zijn gebeurd en de mensen die nu in de genoemde gebieden leven moeten daar overheen zien te komen. De heer Kox zei te kunnen accepteren dat dat moeilijk is en dat het de burgers en de politici zijn die dat zullen moeten doen. Het Internationaal Tribunaal voor voormalig

Joegoslavië is nog steeds doende met de zaken die zich in de voormalige republiek en de aangrenzende gebieden hebben afgespeeld. Als Assemblee dienen wij, zo vervolgde de heer Kox, ons niet bezig houden met wat is gebeurd, maar met wat zou kunnen gebeuren. Spreker zei wat dieper op de zorgwekkende ontwikkelingen in Kosovo, Albanië en Bosnië en Herzegovina te willen ingaan.

In het Noorden van Kosovo speelt een ernstig probleem dat plotseling uit de hand zou kunnen lopen omdat r in de desbetreffende gebieden geen autoriteiten aanwezig zijn. De Servische regering is feitelijk aanwezig, maar wordt verondersteld daar niet te zijn. De Kosovaarse regering is aanwezig, maar kan niets uitrichten. En voorts zijn er EULEX en KFOR die enige bevoegdheden hebben, maar geen autoriteit hebben om op te treden. Wij moeten op onze hoede zijn.

De heer Kox merkte vervolgens op dat we niet kunnen vergeten dat, zoals een rapport van de heer Dick Marty laat zien, de Kosovaarse regering nauwe banden heeft met criminele kringen. Tot nu toe heeft EULEX zich daar niet mee kunnen bezig houden. Er is een internationaal onderzoek toegezegd en EULEX heeft meegedeeld alles in het werk te zullen stellen om de zaak op te helderen, maar er gebeurt niets. Dat maakt het mensen in het Noorden van Kosovo erg moeilijk het gezag van de regering in Pristina te erkennen. En zoals andere leden van de Assemblee hebben gezegd, zijn de betrekkingen tussen Kosovo en Servië altijd vol risico's omdat de Serviërs niet kunnen vergeten dat Kosovo, althans in de ogen van degenen die er wonen, een deel van Servië is.

Zoals de rapporteur heeft gemeld lijkt het erop alsof de spanningen in Albanië wat afnemen. Maar de tijd zal leren of dat werkelijk zo is. Toen de commissie naar Tirana afreisde stelde zij vast dat te weinig mensen daar beslissingen nemen over te veel zaken. Het land moet worden gedemocratiseerd omdat dat de enige bescherming is tegen nieuwe patstellingen. Toch verdienen de gebeurtenissen in Albanië applaus. Het is goed dat de Socialistische Partij weer in het parlement vertegenwoordigd is omdat mensen niet worden gekozen om niet in het parlement te zitten.

Een vraag die zich ook aandient is of Bosnië en Herzegovina een lang leven is beschoren. De heer Kox zie als leider van het team dat de verkiezingswaarneming heeft uitgevoerd te hebben kunnen vaststellen dat de verkiezingen goed zijn verlopen; maar al na 1 dag na die verkiezingen was alles weer zoals het vroeger was. Er is geen functionerende regering en niemand houdt zich aan de uitspraken van het Mensenrechtenhof van de Federatie van Bosnië en Herzegovina. Het is een grote puinhoop en er is sprake van een patstelling. Het rapport van de heer Von Sydow bevat termen als «veroordelen», «aandringen» en «verzoeken». Dat is prima, maar er ontbreekt 1 woord: «helpen». Duidelijk is immers dat de regeringen en de politici in dit gebied de problemen niet zelf kunnen oplossen. Laten wij daarom gebruik maken van de betrekkingen tussen regeringen, politici uit de regio en ons hier in Straatsburg om hen te helpen, want dat is onze plicht als wij vinden dat we erger moeten voorkomen.

Resolutie

Het debat over dit onderwerp is afgesloten met de aanvaarding van een resolutie die is gepubliceerd onder nummer 1839.

7. Mensenrechten en de strijd tegen terrorisme (document12712)

Rapport

Door de Committee on Legal Affairs and Human Rights is een rapport gepresenteerd waarin wordt vastgesteld dat terrorisme directe invloed

heeft op mensenrechten. Terrorisme kan hele samenlevingen destabiliseren en ondermijnen, kan vrede en veiligheid in gevaar brengen en kan een bedreiging vormen voor sociale en economische ontwikkelingen. Terrorisme tast de pijlers van de democratie en de rechtstaat aan waarop het respect voor de mensenrechten is gebaseerd. Staten moeten afdoende maatregelen kunnen treffen in hun strijd tegen terrorisme. Maar er bestaat geen behoefte aan een uitruil tussen mensenrechten en effectief optreden tegen terrorisme omdat de mensenrechten in zichzelf waarborgen bevatten. De Europese Conventie inzake de Mensenrechten kan, evenals andere internationale mensenrechteninstrumenten, zodanig worden toegepast dat staten redelijke en proportionele maatregelen nemen ter bescherming van de democratie en de rechtstaat en tegen de dreiging van terrorisme. Doel van het rapport is het leveren van een stapsgewijze bijdrage aan de voortschrijdende behoefte aan bescherming van mensenrechten tegen terrorisme. Daartoe biedt het een overzicht van de mensenrechtenstandaarden die de Raad van Europa hanteert in de strijd tegen terrorisme. Terroristen zijn criminelen tegen wie in eerste instantie dient te worden opgetreden door het strafrechtstelsel dat beproefde en ingebouwde waarborgen bevat om onschuldigen te beschermen. Preventieve dwangmaatregelen dienen van beperkte duur te zijn en dienen alleen onder strikte voorwaarden en als laatste middel te worden toegepast terwijl er minimumeisen ten aanzien van bewijs dienen te bestaan en adequate gerechtelijke en politieke controle.

Aan het debat werd deelgenomen door mevrouw **Strik**, die het woord voerde namens de Socialistische fractie. Zij noemde de timing van het rapport perfect nu de tiende verjaardag van de aanslagen op de Twin Towers in New York een goede gelegenheid biedt om stil te staan bij de wijze waarop regeringen op deze en andere aanslagen hebben gereageerd. Het rapport is uitvoerig en de belangrijkste uitkomst na aanvaarding ervan zal zijn dat de Assemblee zal onderstrepen dat mensenrechten en de strijd tegen terrorisme niet met elkaar in strijd hoeven te zijn. De rapporteur is zeer overtuigend in zijn conclusie dat terrorisme kan worden bestreden zonder mensenrechten te schenden; dat is de enige manier om de waardigheid en de rechtstaat in onze landen in tact te houden.

Een terroristische daad schendt in beginsel mensenrechten – men denke aan het recht op leven of, indien alleen sprake is van bedreigingen, het recht op vrije meningsuiting of de godsdienstvrijheid – aangezien zij mensen vrees kan inboezemen om in de toekomst van deze rechten gebruik te maken. Mevrouw Strik zei te vermoeden dat geen lid van de Assemblee van mening is dat zulke daden niet moeten worden bestreden of dat een verdachte van terrorisme niet moet worden vervolgd. Fysieke veiligheid en het gevoel van veiligheid maken deel uit van mensenrechten, maar wij zouden ons gezag verliezen als we in ons vervolgingsbeleid niet zouden voldoen aan de regels van de rechtstaat. Staten moeten niet in de val lopen van mensenrechtenschendingen want wat kunnen zij dan aanvoeren tegen diegenen die hen daarvan betichten? Moeten wij dan met twee maten gaan meten? Gaan wij de stelling verdedigen dat we niet in de rechtstaat geloven of in de doelmatigheid van onze strafprocedures?

Wij zouden onze geloofwaardigheid verliezen als we ons niet zouden houden aan de regels van het recht en we zouden niemand, die hetzelfde zou doen, kunnen aanspreken op zijn verantwoordelijkheid. Dat is precies wat het mensenrechtenbeleid van onze regeringen zo essentieel maakt. Het gebruik van geweld en illegale methoden tegen politieke tegenstanders is daarom onaanvaardbaar, maar toch horen we van collega's in onze eigen regeringen de verhalen over acties zoals die van de Turkse regering tegen groepen Koerden of van de Russische regering tegen

voorvechters van mensenrechten. Regeringen dienen geen privilege op straffeloosheid te hebben. De strijd tegen terrorisme kan nooit legitimeren dat macht wordt misbruikt met het doel om de politieke macht van regeringen overeind te houden.

Mevrouw Strik vervolgde haar betoog met de stelling dat de leden van de Assemblee ook kritisch dienen te zijn op hun eigen gedrag in hun parlement. Zij dienen te vragen om een deugdelijke basis voor anti-terrorismewetgeving en waar die ontbreekt, deze niet te aanvaarden. Terecht concludeert de rapporteur dat tijdelijke inbreuken op waarborgen vaak permanent worden zonder dat wordt nagegaan of er een noodzaak voor verlenging bestaat. Spreekster zei daarom te willen voorstellen dat, indien parlementariërs van oordeel zijn dat een tijdelijke wettelijke afwijking noodzakelijk is, zelfs indien die de wettelijke bescherming van burgers vermindert, zij de redenen en de doelstellingen daarvan nauwkeurig omschrijven en met feiten onderbouwen. Tevens zou een voorziening moeten worden opgenomen op grond waarvan de afwijking na verloop van zekere tijd automatisch eindigt. Alleen op die manier zorgen zij voor een deugdelijke evaluatie en kan de afwijking alleen dan voortduren als bewezen is dat zij effectief en noodzakelijk is. Als wij vaststellen dat de wettelijke afwijking niet alleen wordt gebruikt voor verdenkingen van terroristische daden, maar voor andere criminele handelingen, zoals drugshandel of oplichterij, dan dienen wij de voortzetting van de wettelijke afwijking niet te accepteren. Men kan zich voorstellen dat inlichtingendiensten en officieren van justitie bepaalde, eenmaal verkregen bevoegdheden of extra interventiemogelijkheden niet gemakkelijk willen opgeven, maar het is onze verantwoordelijkheid als wetgevers de waarborgen die nodig zijn om te voldoen aan de mensenrechten te handhaven, zo sprak mevrouw Strik.

Zij stelde vervolgens dat de strijd tegen terrorisme niet op de korte termijn zal worden gewonnen; misschien zullen we haar nooit kunnen beëindigen.

Maar zij meende te kunnen concluderen dat de eerste reactie 10 jaren geleden in vele landen heeft geleid tot een onbalans tussen de bescherming van de rechtsstaat en de macht van de staat om basale waarden te schenden en zich te bemoeien met het leven van haar burgers. Burgers hebben niet langer het recht iets te verbergen – zij worden transparant – terwijl de autoriteiten zich verschuilen achter hun bevoegdheden en vaak weigeren te laten zien hoe zij omgaan met persoonlijke informatie.

Mevrouw Strik stelde tenslotte dat wij allen verdachten zijn geworden in onze eigen staat. Dat geldt in het bijzonder voor mensen die niet tot de grote middenmoot behoren – men denke aan etnische minderheden of mensen met afwijkende meningen of bezigheden. Een beschaving laat zich kennen aan de bescherming van zijn minderheden. In veel landen wordt het immigratie- en asielsebeleid negatief beïnvloed door de strijd tegen terrorisme. Daarom zei mevrouw Strik ook de resolutie, die duidelijk maakt dat de bescherming van non-refoulement niet onderhandelbaar is, volop te zullen steunen.

De heer **Franken** stelde in zijn interventie dat terroristische aanslagen of activiteiten in de breedste zin van het woord zo direct en streng mogelijk moeten worden aangepakt. Staten moeten de vrijheid en het welzijn van hun burgers kunnen beschermen. Dat is een basisfunctie van een reguliere staat en de belangrijkste taak van zijn overheid. Als een regering op dit punt faalt is zij niet langer waard regering te zijn. Echter, ook slechte mensen zoals terroristen en ernstige criminelen zijn menselijke wezens die het recht hebben te worden behandeld als menselijke wezens. Indien we deze mensen behandelen zonder respect voor de basale regels van onze democratische, institutionele staat dan hanteren we dezelfde normen als terroristen doen en dalen wij af naar het niveau waarop er geen

beschaving meer is. Daarom moeten wij de mensenrechten en de fundamentele vrijheden zoals geformuleerd in het EVRM goed voor ogen houden.

De heer Franken zei het een goede gedachte te vinden dat in de resolutie een overzicht wordt gegeven van de standaarden die aanduiden hoe overheden zich dienen te gedragen wanneer zij geconfronteerd worden met terroristen en met ernstige criminele daden en tegelijkertijd de Mensenrechtenconventie moeten respecteren.

De resolutie verklaart duidelijk dat er rechten zijn waarvan niet kan worden afgeweken, zoals het recht op leven en het verbod van marteling, en dat er rechten zijn waarvan nauwkeurig geformuleerde afwijkingen of inbreuken in nauwkeurig omschreven gevallen mogelijk zijn. Beperkingen die eng dienen te worden geïnterpreteerd en die vergezeld moeten gaan van adequate juridische en politieke controle. De heer Franken zei één punt te willen benadrukken omdat het niet de aandacht krijgt die het verdient. Overheden hebben de neiging zo veel mogelijk maatregelen te nemen als zij kunnen bedenken. En de bedoeling om onheil door terroristen en criminelen te voorkomen is goed. Maar preventieve maatregelen perken de rechten en vrijheden van de zich goed gedragende burger in. Zij dienen daarom ook strikt beperkt te worden in tijd en doel en dienen proportioneel te zijn uit een oogpunt van last voor de burger.

Resolutie

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie aanvaard die is gepubliceerd onder nummer 1840.

8. Taken en bevoegdheden van commissies van de Parlementaire Assemblee

(documenten 12716 en 12717)

Rapporten

In twee rapporten van de Committee on Rules of procedure, Immunities and Institutional Affairs wordt de Assemblee uitgenodigd enkele wijzigingen aan te brengen in haar Rules of Procedure. Rapport 12 716 bevat met name voorstellen ten aanzien van moties voor aanbevelingen en resoluties en de bevoegdheden van commissies daaromtrent, ten aanzien van de organisatie van het plenaire debat, ten aanzien van de structuur en de werking van commissies, de benoeming van commissies, het bureau van de commissie en de sub-commissie en ten aanzien van de rapporten van commissies en hun follow-up. Rapport 12 717 bevat nadere voorstellen met betrekking tot het aantal commissies, de bevoegdheden van de commissies en de afbakening van hun werkterreinen.

Debat

De heer **Kox**, sprekend namens de fractie van Verenigd Europees Links, wees ter inleiding van zijn bijdrage op het vele voorbereidende werk van de commissie-Mignon, die hij dank zegde voor de vele werkzaamheden die zij verrichtte. Als lid van de Rules Committee zei de heer Kox te willen meedelen dat het niet eenvoudig was geweest om vast te houden aan datgene wat was besloten. Ieder heeft zo zijn eigen ideeën en opvattingen die in het rapport opgenomen hadden kunnen worden. Het is dan ook goed dat de rapporteur alleen datgene heeft opgenomen waarover de commissie besluiten heeft genomen. De heer Kox zei de voorstellen te zullen steunen omdat ze inhouden waartoe eerder was besloten. Vanaf januari 2012 zullen wij kunnen zien wat de gevolgen zijn. Wij proberen het functioneren van de Assemblee te verbeteren. Er zullen minder commissies zijn en we zullen vrije debatten hebben op maandag.

Het zal interessant zijn hoe de praktijk zich zal ontwikkelen. We zullen de veranderingen moeten evalueren maar voorlopig voeren we de eerder bij de behandeling van het rapport-Mignon genomen besluiten uit.

De fractie van Verenigd Europees Links heeft nog 1 vraag: waar zullen de rapporten over de OESO en de Europese Bank voor Opbouw en Ontwikkeling in het vervolg worden voorbereid? Eerder was besloten die rol te geven aan de Political Affairs Committee. Sindsdien is er veel gedebatteerd over de vraag of dat een wijs besluit was omdat die commissie al zo veel op haar bord heeft.

De debatten over de OESO, zoals die bijvoorbeeld deze week hebben plaatsgevonden, zijn erg belangrijk, maar ze zouden beter moeten kunnen. De heer Kox zei niet erg blij te zijn geweest met het feit dat secretaris-generaal Gurria geen tijd had om alle vragen uit de brede Assemblee te beantwoorden. Er bestaat behoefte om deze debatten optimaal voor te bereiden en te voeren. Toch besloten we na de behandeling van het rapport-Mignon anders. Het is wellicht verstandig de behandeling van de twee genoemde rapporten over te laten aan de gefuseerde commissie Social Health & Sustainable Development. Vinden de rapporteurs dat een aanvaardbare oplossing?

Resolutie

Het debat is afgesloten met de aanvaarding van een tweetal resoluties dat is gepubliceerd onder de nummers 1841 en 1842.

9. De bescherming van de privacy en van persoonlijke gegevens op het internet en op online media

(document12695)

Rapport

In een door de Committee on Culture, Science and Education uitgebracht rapport wordt opgemerkt dat de digitalisering van informatie heeft geleid tot niet eerder voorgekomen mogelijkheden om de identiteit van individuen door middel van hun gegevens te identificeren. Persoonlijke gegevens worden wereldwijd verwerkt door een groeiend aantal private en publieke instanties. Persoonlijke informatie wordt door zowel gebruikers zelf als door derden de digitale wereld ingezonden. Individuen laten identiteitssporen achter door het gebruik van informatie of van informatietechnologie. Het zgn. profielen van internetgebruikers is een wijdverbreid fenomeen geworden.

Het fundamentele mensenrecht op respect voor het privé- en gezinsleven, het huisrecht en het briefgeheim, zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM omvat ook zowel het recht op bescherming van persoonlijke gegevens als de verplichting in het nationale recht te zorgen voor adequate waarborgen op dit punt. De Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (Conventie Nr. 108) eist dat persoonlijke gegevens op een zorgvuldige en eerlijke manier voor welomschreven doeleinden en alleen op wettelijke basis worden verwerkt. Het bepaalt voorts dat een ieder toegang heeft zijn tot zijn of haar persoonlijke gegevens die door derden worden verwerkt, het recht heeft ze te kennen en ze te rectificeren dan wel het recht heeft persoonlijke gegevens die zonder zijn of haar toestemming zijn verwerkt te wissen. De commissie stelt dat een actieplan nodig is voor het tot stand brengen van algehele wettelijke normen voor de bescherming van de privacy en van persoonlijke gegevens in op ict gebaseerde netwerken en diensten in en buiten Europa binnen het kader van Conventie nr.108.

Aan het debat is deelgenomen door mevrouw **Strik** die het woord voerde namens de Socialistische fractie. Zij wees er allereerst op dat sedert de ondertekening van het EVRM het belang van de privacy als gevolg van de uitbreiding van de digitale middelen is toegenomen. Artikel 8 van het verdrag heeft door de ontwikkeling van de technologie aan belang gewonnen.

Als leden van de Assemblee, zo vervolgde mevrouw Strik, gebruiken wij allen digitale mogelijkheden om te communiceren en om onze standpunten uit te dragen. Miljoenen gegevens gaan op deze manier de wereld over en grenzen zijn er in de digitale wereld niet. Wij zijn ons niet altijd bewust van de invloed van deze gegevens, van wie toegang hebben tot die gegevens en wat er mee kan gebeuren. Wat we weten is dat we, zodra we met gegevens het internet op gaan, de controle kwijt zijn. We kunnen op een gegeven moment een tekst terughalen, maar die is dan vaak al naar zo veel adressen verzonden dat het onmogelijk is hem volledig te wissen. Dit kan vooral voor kinderen en jongeren voor problemen zorgen. Zij zijn actiever op het internet dan wij zonder dat zij zich bewust zijn van de mogelijke toekomstige gevolgen. Als zij jaren later een baan zoeken, zou de nieuwe werkgever alle gegevens die zij op het internet hebben gezet kunnen verzamelen waarmee de technologie tegen hen en hun belangen zou kunnen worden gebruikt. Door opleiding en voorlichting moeten wij hen beschermen tegen datgene wat op internet gebeurt en hen leren wat de mogelijke gevolgen zijn en hoe zij hun gegevens zo goed mogelijk kunnen beschermen.

De vraag is of de verantwoordelijkheid alleen bij het individu ligt of ook bij de staat. Kijkend naar de informatiekkanalen van de staat zelf en naar het gebruik van persoonlijke gegevens die zij via haar diensten ontvangt zou de staat strikte protocollen moeten hanteren, zo weinig mogelijk informatie moeten vragen en gegevens alleen dan moeten bewaren wanneer dat strikt noodzakelijk is en dan nog zo kort mogelijk. Ook zou de uitwisseling van gegevens moeten worden beheerst door strikte regels en normen. Mevrouw Strik zei het met de rapporteur eens te zijn dat er wereldwijd geldende standaardnormen zouden moeten gelden. De EU staat op het punt in te stemmen met de overdracht van financiële gegevens van Swift en van passagiersgegevens van EU-burgers aan de VS, Australië en vele andere landen. Pas wanneer we tot universele normen zijn gekomen zouden we daarmee moeten instemmen en dan alleen indien deze landen dezelfde normen en waarborgen toepassen als die waarmee wij in de Raad van Europa hebben ingestemd.

Mevrouw Strik vervolgde haar interventie met de stelling dat de autoriteiten van de lidstaten hun burgers ook zouden moeten beschermen tegen bedrijven die zijn geïnteresseerd in persoonsgegevens. Dat kan door middel van protocollen en verplichtingen voor deze bedrijven. Bedrijven als Facebook en Google weten veel over ons en hebben een commercieel belang bij de exploitatie van die gegevens. De staten moeten ervoor waken dat deze bedrijven hun cliënten zorgvuldig informeren over wat zij met die gegevens doen en hoe zij kunnen opkomen tegen het gebruik ervan voor commerciële doeleinden. Voordat wij tot aanvaarding van bepaalde wetten komen zouden we eerst een beoordeling van de gevolgen voor de privacy van het individu moeten eisen om te achterhalen wat de gevolgen van die wetgeving voor die privacy van de burgers zijn. Naast zulke wetgeving zou de technologie zodanig moeten worden ingericht dat de privacy is beschermd: «privacy by design» zou men dat kunnen noemen. Dat impliceert dat de techniek de garantie biedt dat voor een bepaald doel niet meer gegevens worden verzameld dan noodzakelijk is. Van informatie en gegevens die informatiebedrijven niet hebben kunnen zij ook geen misbruik maken. Daarom zouden wij bij de uitwisseling van gegevens meer oog moeten hebben voor wat echt nodig is. Het

recht op privacy dient het belangrijkste belang te zijn waarmee wij rekening houden.

Resolutie en aanbeveling

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie en een aanbeveling aanvaard die zijn gepubliceerd onder de nummers 1843 en 1984.

10. Migrantenkinderen zonder papieren in onregelmatige omstandigheden: een ware reden voor zorg

(documenten 12718 en 12751)

Rapporten

Door de Committee on Migration, Refugees and Population is een rapport uitgebracht waarin met nadruk wordt gesteld dat ieder kind toegang heeft tot alle rechten van het kind die worden gegarandeerd door het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind en door andere internationale instrumenten van het mensenrecht. Indien men kijkt naar het migrantenkind zonder papier dan dient dat in de eerste plaats te gebeuren vanuit het perspectief van het kind en niet vanuit het perspectief van de migrantenstatus. De commissie is buitengewoon bezorgd over het gebrek aan nationale wetgeving en begeleiding in veel landen. Ook baart de diversiteit aan benadering, zowel in wetgeving als in de praktische toepassing van de wet binnen heel Europa haar zorgen. Sommige rechten, zoals het recht op onderwijs, het recht op gezondheidszorg en de notie om zo enigszins mogelijk af te zien van opsluiting worden duidelijker beschermd dan andere. Andere rechten, zoals dat op huisvesting en de opdracht om effectiever op te treden tegen bepaalde vormen van uitbuiting van kinderen, zoals bedelarij, leveren meer problemen op. De commissie heeft gewezen op de vele hindernissen die eraan in de weg staan dat migrantenkinderen zonder papieren zonder discriminatie gebruik kunnen maken van hun rechten; zij formuleert enkele aanbevelingen aan lidstaten en aan het Comité van Ministers om stappen te nemen tot verbetering van wetgeving en praktijk. In een beknopt rapport van de Committee on Social, Health and Family Affairs, (doc. nr. 12751) toegelicht door mevrouw Strik, worden enkele amendementen op het zojuist beschreven rapport voorgesteld.

Mevrouw **Strik** complimenteerde de Committee on Migration, Refugees and Population met haar rapport dat handelt over de meest kwetsbare individuen binnen de grenzen van de lidstaten. Zij noemde het belangrijk om te benadrukken dat we kinderen eenvoudigweg behandelen als kinderen en geen onderscheid maken tussen kinderen met en kinderen zonder de juiste papieren. Wij zijn het er allemaal over eens dat mensenrechten universeel zijn en, ofschoon mensenrechten in de klassieke zin geen onderscheid maken, dat onderscheid wel aan de orde is als het gaat om sociale rechten waarvan de meeste alleen door de burgers van een land of door migranten met een verblijfsvergunning kunnen worden ingeroepen. Hoewel sommige verdragen duidelijk bepalen dat kinderen of andere kwetsbare mensen die steun behoeven, maar geen verblijfsvergunning hebben, ook toegang tot sociale rechten hebben is het de vraag hoe die verdragsrechten effectief kunnen uitgeoefend.

Mevrouw Strik merkte vervolgens op dat de commissie terecht heeft gewezen op de hoge drempels die niet reguliere migranten ervan weerhouden om dokters te bezoeken, hun kinderen naar school te sturen of om sociale ondersteuning te vragen. Hoe harder het publieke en politieke klimaat tegen migranten is, des te moeilijker het voor hen is.

Staten hebben de neiging niet regulier verblijf te criminaliseren, dus indien men zichzelf bekend maakt neemt men een groot risico om veroordeeld te worden en te worden uitgewezen. Die praktijk druist in tegen de noodzaak van toegang tot basale rechten. Spreekster stelde dat deze vrees tot het minimum moet worden beperkt door ervoor te zorgen dat mensen zich bij de autoriteiten kunnen melden met een verzoek om hulp zonder daarbij de genoemde gevolgen te ondervinden. Alleen als ouders ervan overtuigd zijn dat dat kan, zullen hun kinderen adequate hulp kunnen krijgen.

Allereerst dienen minderjarigen niet te worden vervolgd of te worden opgesloten alleen omdat zij niet legaal zijn. De richtlijn van de EU verbiedt dit, maar lidstaten neigen ertoe dat beginsel te schenden. In de tweede plaats zouden de gezondheidsdiensten, scholen en sociale diensten niet verplicht moeten zijn om de immigratiediensten te informeren over de wettelijke status van hun cliënten. Voorts zouden deze instellingen de cliënten actief moeten meedelen dat zij hun informatie niet delen met de immigratieautoriteiten. De rapporteur heeft, aldus mevrouw Strik, gewezen op de zeer belangrijke basale rechten op onderwijs, gezondheid en huisvesting. Dat is terecht, maar het recht op sociale zekerheid in noodgevallen is ook cruciaal. De commissie heeft daarom een verwijzing voorgesteld naar de bijzondere paragrafen in het Internationale Convenant inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten, dat is gerelateerd aan het recht op sociale zekerheid en aan een adequate levensstandaard omdat kinderen, naast de behoefte aan huisvesting ook financiële steun voor hun essentiële levensbehoeften nodig kunnen hebben.

Veel aandacht besteedt het rapport aan het cruciale onderwerp detentie, dat het in beginsel verbiedt omdat het uiteraard schadelijk is voor minderjarigen om te worden opgesloten. Mevrouw Strik deelde mee een amendement waarin is opgenomen dat jongeren zonder begeleiding nooit mogen worden opgesloten te zullen steunen. Daarmee is het voor staten overigens nog steeds mogelijk om andere minderjarigen wel op te sluiten. Daarom moet goed worden gecontroleerd wat lidstaten met die mogelijkheid, ook al is zij beperkt, doen. Als er sprake is van misbruik moet worden bezien of er een meer absoluut verbod moet komen.

Mevrouw Strik zei de aandacht te willen vestigen op een speciale groep minderjarigen: degenen die niet worden begeleid. Zij zijn extra kwetsbaar aangezien zij geen ouders hebben die voor hen kunnen zorgen en hun belangen kunnen verdedigen. In veel landen bestaat de mogelijkheid om aan het kind een voogd toe te wijzen, maar de praktijk van alledag, de protocollen en de kwaliteit van de dienstverlening en de hoogte van de budgetten verschillen enorm. Recentelijk heeft de Nederlandse afdeling van Defence for Children International een rapport uitgebracht waarin de verschillen worden vergeleken en waarin enkele voorstellen voor «common standards» voor de voogdij zijn neergelegd. De Committee on Social, Health and Family Affairs zou die normen willen bevorderen, harmoniseren en daarmee de kloof in bescherming waarmee kinderen worden geconfronteerd daarmee willen dichten.

Het zou, zo ging mevrouw Strik voort, fantastisch zijn als we alle noodzakelijke zorg zouden kunnen verschaffen aan minderjarige migranten zonder papieren, maar dat zou nog steeds niet genoeg zijn. Wat gebeurt er zodra zij 18 worden? In de meeste landen stopt de steun, belanden zij op straat en lopen zij het risico te worden uitgewezen. Vaak verdwijnen zij en vallen ze gemakkelijk ten prooi aan misbruik en uitbuiting. Het vooruitzicht de steun te verliezen schept veel onzekerheid als ze nog minderjarig zijn

en schaadt hun ontwikkeling, hoewel dat recht is neergelegd in de Conventie inzake de Rechten van het Kind.

Aanbeveling

De Assemblee heeft aan het slot van het debat een aanbeveling aanvaard die is gepubliceerd onder nummer 1985.

De voorzitter van de delegatie,
Franken

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen